

## Деякі моделі сучасних уроків

**Необхідно вигнати з уроків бога сну Морфея та частіше запрошувати бога сміху Момуса.**

### Ш. Амонашвілі

Урок у технології проблемного навчання.

Урок у технології проблемного навчання виглядає як ланцюжок навчальних проблем, що викладач створює, вислуховуючи різні точки зору, аналізуючи їх з допомогою учнів, знаходить відповідні форми та способи фіксації одержаних результатів.

Реалізація моделі проблемного навчання вимагає від педагога таких дій:

- Давати учням навчальні завдання у зрозумілій і цікавій формі.
- Виконувати функції координатора пошукових дій учнів і партнера, допомагаючи окремим учням і групам, диференціюючи зміст допомоги.
- Уміти зіштовхнути учня з проблемою, стимулюючи творче мислення з допомогою постановки питань.
- Коректно виправляти помилки, яких учні припускаються у процесі пошуку гіпотез та їх доказів.
- Спрямовувати дії учнів на самостійне освоєння різних джерел інформації. Пропонувати свою допомогу тільки в тих випадках, коли учні не можуть самостійно прийняти необхідне рішення.

Технологія проблемного навчання передбачає:

1. Зіткнення з проблемою, створення проблемної ситуації.
2. Збирання й аналіз даних. Актуалізація життєвого досвіду з розв'язання проблем, пошук відомостей про об'єкт чи явище, яких не вистачає для розв'язання проблеми.
3. Визначення причинно-наслідкових зв'язків, формулювання гіпотези. Якщо учні не можуть сформулювати гіпотезу, то вона може бути запропонована викладачем.
4. Збирання інформації, проведення досліджень, вивчення таблиць, графіків, читання рекомендованої літератури, результатом чого є перевірка припущень і побудова учнями пояснення ситуації, що призвела до виникнення проблеми.
5. Формулювання висновків, аналіз процесу дослідження.

Урок у технології особистісно орієнтованого навчання (ООН).

Технологія ООН передбачає поєднання навчання (як нормативної діяльності суспільства) з учінням (як діяльності, у якій бере участь кожна конкретна дитина і досвід здійснення якої має значення для окремого учня). Зміст, методи та прийоми цієї технології спрямовані на формування особистісно значущих способів пізнання шляхом організації цілісної навчальної (пізнавальної) діяльності.

#### Основні вимоги до організації і дидактичного забезпечення ООН

- Навчальний матеріал і характер його подання мають забезпечуватися життєвим досвідом учня, враховувати результати попереднього навчання.
- Виклад матеріалу має орієнтуватися не тільки на розширення його обсягу, структурування, узагальнення предметного змісту, але й на перетворення суб'єктивного досвіду кожного учня.
- Під час навчання необхідним є елемент постійного узгодження досвіду учня з науковим змістом знань, які здобуваються в процесі роботи на уроці. Навчальний процес має бути організований так, щоб кожен учень мав можливість самостійно вибирати способи його відпрацьовування і способи виконання запропонованих завдань.

Необхідно виокремлювати загальні міжпредметні та специфічні предметні прийоми навчальної діяльності, з огляду на їх роль в особистісному розвитку учня.

Необхідно забезпечувати контроль і оцінювання процесу навчання, а не лише його результатів.

ООН – це не просто врахування особливостей суб'єкта навчання, але й така методологія організації умов навчання, що передбачає не «урахування», а залучення його особистісних функцій чи його суб'єктивного досвіду.

Урок у технології розвитку критичного мислення.

Урок у цій технології можна умовно поділити на три етапи.

#### Перший етап – актуалізація пізнавальних інтересів – «виклик».

На цьому етапі виконуються три завдання:

- викликати інтерес, схвилювати, спровокувати учнів думати, згадувати те, що вони вже знають;
- вибрати такі методи та прийоми роботи, що активізують участь учнів у навчальному процесі;
- сприяти формуванню інтересу учня і розуміння мети вивчення теми, розвивати внутрішню мотивацію цілеспрямованого навчання і підтримувати пізнавальну діяльність.

Другий етап – засвоєння змісту. На цьому етапі відбувається безпосереднє знайомство учнів з новою інформацією шляхом:

- читання тексту;
- перегляду кінофільму;
- прослуховування лекції;
- виконання експерименту тощо.

Основні завдання етапу:

- підтримувати зацікавленість, викликану на першому етапі;
- стимулювати старання учнів;
- відстежувати ступінь засвоєння нових знань.

Активність учнів виявляється в тому, що вони:

- ставлять запитання;
- роблять помітки в уривках тексту, що викликають сумнів, незрозуміння та ін. Учитель стимулює діяльність учнів, заохочуючи такі методи, як аналіз, синтез, порівняння.

Третій етап – осмислення

На цьому етапі уроку відбувається:

- осмислення учнями нового матеріалу;
- адаптація нових понять в особистій системі знань учня, тобто зміна вже існуючих уявлень;
- реструктуризація сформованих зв'язків, що формують місце для нових зв'язків;
- засвоєння і закріплення нових зв'язків.

На цьому етапі учитель виконує два важливих завдання.

1. Спонукає учнів виражати своїми словами отриману інформацію, оскільки ми краще запам'ятовуємо те, що формулюємо самостійно.

2. Сприяє обміну ідеями між учнями, у результаті чого збагачується їх словниковий запас та активізуються здібності до самовираження.

Метод «Знаю – хочу довідатися – учуся». Цю техніку використовують у роботі з відомою темою. Цінність її полягає в тому, що вона охоплює всі етапи уроку – актуалізацію, усвідомлення, рефлексію.

Дії. Викладач повідомляє учням тему для вивчення. Учні об'єднуються в пари і протягом 4–5 хвилин обговорюють один з одним усе, що їм відомо з теми. У цей час викладач креслить на дошці таблицю.

знаємо	немо довідатися	довідалися (вивчили)

Викладач надає слово кожній парі і з їхніх слів заповнює першу графу таблиці. При цьому він може редагувати інформацію. У тих випадках, коли учні не впевнені у своїх знаннях, викладач записує інформацію до іншої графи.

Викладач пропонує учням разом шукати відповіді на питання в другій графі.

Учні читають текст (підручника чи іншого джерела) і формулюють відповідь на питання або просто повідомляють нову інформацію. Усе це записується до третьої графи.

Викладач звертає увагу учнів на питання з другої графи. Якщо відповіді не знайдено, викладач пропонує інше джерело інформації.

### Дослідницький метод

1. Формулювання завдання.
2. Активізація опорних знань.
3. Висловлювання гіпотез.
4. Визначення алгоритму, способу виконання завдань.
5. Перевірка й оцінювання результатів.
6. Висновки.

### Проблемний метод

1. Вибір і визначення проблеми.
2. Інтенсивна розумова діяльність (протиріччя між раніше одержаними знаннями й новими, невідомими).
3. Висловлювання ідей.
4. Розв'язання проблеми (вибір оптимального варіанта).